
СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ЩОДО ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ В УКРАЇНІ

Марія МУЗИКА

Олександр ПОКОТИЛО

Корупція – використання особою, зазначеною у частині першій статті 3 Закону України “Про запобігання корупції”, наданих їй службових повноважень чи пов’язаних з ними можливостей з метою одержання неправомірної вигоди або прийняття такої вигоди чи прийняття обіцянки/пропозиції такої вигоди для себе чи інших осіб або відповідно обіцянка/пропозиція чи надання неправомірної вигоди особі, зазначеній у частині першій статті 3 цього Закону, або на її вимогу іншим фізичним чи юридичним особам з метою схилити цю особу до протиправного використання наданих їй службових повноважень чи пов’язаних з ними можливостей [1].

Боротьба з корупцією в Україні, так само як і в Європейських країнах, точиться тривалий довгий час. Але на відміну від західних сусідів ми маємо зовсім невтішні наслідки такої боротьби. Дослідження Громадської організації “Трансперенсі Інтернешнл Україна” визначило, що 2020 року за сприйняттям корупції в Україні ми посіли 117 місце серед 180 країн. Ми входимо до трійки найбільш корумпованих країн світу. По сусідству з нами такі країни, як Колумбія і Бразилія, де корупція проникла в усі рівні життя й без неї життєдіяльність просто не можлива [2].

Згідно з опитуваннями, хабарі в Україні дають близько 75 % громадян. Зазвичай причин для виникнення корупційних виявів дуже багато – від простого побутового рівня, до якого можемо віднести так звані вдячності в лікарнях, навчальних закладах тощо, до більш високого рівня корупції – такого, як зловживання при тендерних закупівлях, “відкати”

за підписання певних угод, працевлаштування за хабарі або надання інших неправомірних благ чи вигод.

Причин, чому прості громадяни є частиною корумпованих схем, дуже багато. Такими причинами, зокрема, є: недостатня просвітницька робота; відсутність відповідних покарань за вчинення корупційних злочинів (тобто здебільшого винній особі призначається покарання у вигляді штрафу або ж на підставі ст. 75 Кримінального кодексу України почасти винну особу звільняють від кримінальної відповідальності); низький рівень висвітлення інформації щодо розслідувань корупційних злочинів та винесення вироків.

На жаль, ми бачимо, що викриття і покарання відбуваються здебільшого серед посадовців середнього і нижчого рівня, у той час як високопосадовці практично не фігурують у розслідуваннях або мало висвітлюються їх корупційні злочини.

В Україні створено багато антикорупційних органів, що мало би стати достатньою базою для ефективної боротьби з корупцією на різних рівнях, слугувати підвищенню рівня розслідувань корупційних правопорушень. Їх створення є наслідком тиску західних і американських партнерів на уряд і парламент нашої держави задля забезпечення ефективного контролю, зниження корупційних ризиків, прозорості і підзвітності. Але через непрозорість конкурсів, а також через призначення ручних виконавців ми бачимо неефективність цих органів. Таке ставлення деморалізує українців, з'являється відчуття всюдозволеності і відсутності контролю та покарання, що, своєю чергою, призводить до скоєння корупційних злочинів.

На нашу думку, ситуація може змінитися, якщо будуть прозорі умови конкурсів, тендерів, чіткі і прозорі критерії допуску осіб до обіймання відповідальних посад, залучення незалежної і незаангажованої громадськості до прийняття рішень на різних рівнях.

Список використаних джерел

1. Про запобігання корупції : Закон України від 14 жовтня 2014 року № 1700-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text>
2. Індекс сприйняття корупції-2020. URL: <https://ti-ukraine.org/research/indeks-spryjnyattya-koruptsiyi-2020/>